

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Niende Afdeling)

4. juni 2020*

»Præjudiciel forelæggelse – selvstændige handelsagenter – direktiv 86/653/EØF – artikel 1, stk. 2 – begrebet »handelsagent« – formidling af salg eller køb af varer for agenturgiveren – mellemmand, der ikke har en beføjelse til at ændre salgsbetingelserne for eller priserne på de varer, som den pågældende sælger«

I sag C-828/18,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af tribunal de commerce de Paris (handelsretten i Paris, Frankrig) ved afgørelse af 19. december 2018, indgået til Domstolen den 24. december 2018, i sagen

Trendsetteuse SARL

mod

DCA SARL,

har

DOMSTOLEN (Niende Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, S. Rodin, og dommerne K. Jürimäe (refererende dommer) og N. Piçarra,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Trendsetteuse SARL ved avocat G. Grignon Dumoulin,
- den franske regering ved A.-L. Desjonquères og R. Coesme, som befuldmægtigede,
- den tyske regering ved J. Möller, M. Hellmann og U. Bartl, som befuldmægtigede,
- den østrigske regering ved J. Schmoll og G. Hesse, som befuldmægtigede,
- Europa-Kommissionen ved J. Hottiaux og L. Armati, som befuldmægtigede,

* Processprog: fransk.

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 1, stk. 2, i Rådets direktiv 86/653/EØF af 18. december 1986 om samordning af medlemsstaternes lovgivning om selvstændige handelsagenter (EFT 1986, L 382, s. 17).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Trendsetteuse SARL (herefter »Trendsetteuse«) og DCA SARL (herefter »DCA«) vedrørende et erstatningskrav som følge af ophævelsen af den aftale, der var indgået mellem disse to selskaber.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Følgende fremgår af anden og tredje betragtning til direktiv 86/653:

»[I]nden for [Den Europæiske Union] har forskellene mellem de nationale lovgivninger om handelsagentur mærkbar indflydelse på konkurrencevilkårene og på de vilkår, hvorunder dette hver udøves, og de kan have uheldig indflydelse på handelsagenters retsbeskyttelse i forhold til deres agenturgivere samt på retssikkerheden i handelssamkvemmet; desuden vanskeliggør disse forskelle i mærkbart omfang indgåelse og gennemførelse af kontrakter om handelsagentur mellem en agenturgiver og en handelsagent med forretningssted i forskellige medlemsstater[.]

[S]amhandelen mellem medlemsstaterne bør foregå på samme vilkår som på et enhedsmarked, hvilket indebærer en indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes retssystemer, for så vidt det er nødvendigt af hensyn til fællesmarkedets funktion; reglerne om lovkonflikter fjerner ikke de omtalte ulemper for handelsagentur, selv ikke efter udarbejdelse af ensartede regler, og gør derfor ikke den foreslåede harmonisering overflødig.«

- 4 Direktivets artikel 1 fastsætter:

»1. De i dette direktiv fastsatte harmoniseringsforanstaltninger finder anvendelse på medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om forholdet mellem handelsagenter og disses agenturgivere.

2. Ved handelsagent forstås i dette direktiv en selvstændig mellemmand, som er vedvarende antaget til at formidle salg eller køb af varer for en anden person, i det følgende benævnt agenturgiveren, eller til at formidle og afslutte sådanne forretninger i agenturgiverens navn og for dennes regning.

3. En handelsagent i henhold til dette direktiv kan bl.a. ikke være:

- en person, som ved stillingsbemyndigelse kan forpligte et selskab eller en sammenslutning
- en medindehaver, der er lovligt bemyndiget til at forpligte de øvrige medindehavere
- en af retten udmeldt bestyrer, likvidator eller kurator i et konkursbo.«

5 Direktivets artikel 3 har følgende ordlyd:

»1. Handelsagenten skal under udøvelsen af sin virksomhed varetage agenturgiverens interesser og handle loyalt og redeligt.

2. Handelsagenten skal især:

- a) på passende vis bestræbe sig på at formidle og i givet fald afslutte de ham pålagte forretninger
- b) give agenturgiveren alle de nødvendige oplysninger, han er i besiddelse af
- c) overholde rimelige instrukser fra agenturgiveren.«

6 Direktivets artikel 4, stk. 3, bestemmer:

»Agenturgiveren skal inden for en rimelig frist underrette handelsagenten om sin accept eller sit afslag eller om manglende gennemførelse af en agenturforretning, som denne har formidlet.«

7 Artikel 17, stk. 2, i direktiv 86/653, der vedrører den godtgørelse, som skyldes til handelsagenten efter agenturkontraktens ophør, fastsætter følgende i litra a):

»Handelsagenten har ret til en godtgørelse, såfremt og i det omfang

- han har skaffet agenturgiveren nye kunder eller i betydeligt omfang har øget forretningerne med den bestående kundekreds, og forretningsforbindelserne med disse kunder fortsat vil give agenturgiveren betydelige fordele, og
- betaling af godtgørelse er rimelig under hensyn til samtlige omstændigheder, herunder navnlig handelsagentens tab af provision af forretninger med disse kunder. Medlemsstaterne kan fastsætte, at disse omstændigheder ligeledes kan omfatte anvendelse af en konkurrenceklausul som defineret i artikel 20.«

Fransk ret

8 Direktiv 86/653 er blevet gennemført i fransk ret ved loi n° 91-593 du 25 juin 1991 relative aux rapports entre les agents commerciaux et leurs mandants (lov nr. 91-593 af 25.6.1991 om forholdet mellem handelsagenter og deres mandanter) (JORF af 27.6.1991, s. 8271). Denne lovs artikel 1, som er kodificeret i artikel L. 134-1 i code du commerce (handelsloven), er sålydende:

»Handelsagenten er en mandatar, der som selvstændig erhvervsdrivende [...] vedvarende har ansvaret for at formidle og eventuelt indgå salgsaftaler [...] på vegne af producenter, forhandlere [...]«

Twisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

- 9 DCA, som er et selskab, hvis selskabsformål bl.a. er at fremstille og distribuere produkter markedsført under mærket IZI-MI og drive detailhandelsbutikker, der sælger beklædning og smykker, indgik en ikke-skriftlig aftale med Trendsetteuse i juli 2003, hvorefter sidstnævnte skulle distribuere DCA's produkter i sit showroom mod betaling af en provision af disse produkters salgspris.
- 10 Det fremgik navnlig af denne aftale, at Trendsetteuse havde ansvaret for i DCA's navn og for dennes regning at indgå salgsaftaler for produkter af mærket IZI-MI i den såkaldte »Grand Nord«-sektor, som svarede til hele den nordlige del af Frankrig, og i den såkaldte »Grand Sud«-sektor, som svarede

til hele det sydlige Frankrig med undtagelse af Korsika. I henhold hertil skulle Trendsetteuse forbinde DCA med kundekredsen, tage imod bestillinger af produkterne samt overvåge forsendelserne og leveringerne heraf.

- 11 Da DCA var af den opfattelse, at salget af produkter markedsført under mærket IZI-MI var utilstrækkeligt i den såkaldte »Grand Sud«-sektor, meddelte selskabet den 29. marts 2016 Trendsetteuse, at det bragte deres aftaleforhold til ophør for så vidt angår den nævnte sektor. DCA præciserede ligeledes, at selskabet ville indstille alt samarbejde med Trendsetteuse, såfremt sidstnævnte ikke accepterede denne tilbagetrækning.
- 12 Ved skrivelse af 12. april 2016 meddelte Trendsetteuse DCA, at selskabet anfægtede denne beslutning, som det fandt uberettiget, og som påførte det et tab på halvdelen af dets omsætning. Ikke desto mindre overlod DCA i foråret 2016 denne sektor til et andet selskab.
- 13 Trendsetteuse tilstillede DCA et påkrav om betaling af erstatning for ophævelsen af handelsagentaftalen, hvilket påkrav DCA afviste under henvisning til den omstændighed, at Trendsetteuse ikke havde egenskab af handelsagent som omhandlet i handelslovens artikel L. 134-1.
- 14 Trendsetteuse har derfor anlagt sag ved tribunal de commerce de Paris (handelsretten i Paris, Frankrig), idet selskabet har gjort gældende, at den aftale, som knyttede det til DCA, udgjorde en handelsagentaftale.
- 15 DCA har til sit forsvar gjort gældende, at den nævnte aftale ikke kan betegnes som en handelsagentaftale, idet Trendsetteuse ikke i medfør af aftalen rådede over en beføjelse til at ændre salgsbetingelserne for de varer, som det solgte for DCA's regning, herunder navnlig til at ændre disse varers priser, således som de var blevet fastsat af sidstnævnte.
- 16 Den forelæggende ret ønsker oplysninger om, hvorledes den i hovedsagen omhandlede aftale skal kvalificeres. I denne henseende har den nævnte ret anført, at handelslovens artikel L. 134-1 definerer handelsagenten som en mandatar, der vedvarende har ansvaret for at formidle og eventuelt indgå salgsaftaler.
- 17 Idet den forelæggende ret har bemærket, at denne bestemmelse gengiver ordlyden af artikel 1, stk. 2, i direktiv 86/653, ønsker den oplysninger om, hvorledes det i denne artikel indeholdte udtryk »formidle« skal fortolkes. Mens Cour de cassation (kassationsdomstol, Frankrig) har fortolket dette udtryk således, at en person ikke kan have egenskab af handelsagent, når den pågældende ikke råder over en beføjelse til at ændre salgsbetingelserne for og fastsætte priserne på de varer, som vedkommende sælger for agenturgiverens regning, har andre franske retter og retter i andre medlemsstater anlagt en modsat fortolkning under henvisning til den gængse betydning af udtrykket »formidle«.
- 18 I denne sammenhæng ønsker den forelæggende ret oplyst, om et selskab som Trendsetteuse, der ikke råder over en beføjelse til at ændre salgsbetingelserne for de varer, som det sælger for et andet selskabs regning, herunder til at ændre disse varers priser, kan anses for at være antaget til at »formidle« aftaler som omhandlet i artikel 1, stk. 2, i direktiv 86/653.
- 19 På denne baggrund har tribunal de commerce de Paris (handelsretten i Paris, Frankrig) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 1, stk. 2, i [direktiv 86/653] fortolkes således, at en selvstændig mellemmand, der optræder som mandatar for sin mandant i sidstnævntes navn og for dennes regning, og som ikke har beføjelse til at ændre aftalepriserne og -vilkårene [i agenturgiverens salgsaftaler], ikke er ansvarlig for formidling af de nævnte aftaler som omhandlet i denne artikel og derfor ikke kan betegnes som handelsagent og drage fordel af den status, der fremgår af direktivet?«

Om det præjudicielle spørgsmål

- 20 Med sit præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 1, stk. 2, i direktiv 86/653 skal fortolkes således, at en person nødvendigvis skal råde over en beføjelse til at ændre priserne på de varer, som den pågældende sælger for agenturgiverens regning, for at kunne anses for en »handelsagent« i denne bestemmelse forstand.
- 21 I denne henseende definerer direktivets artikel 1, stk. 2, en handelsagent således, at der i direktivet herved forstås en selvstændig mellemmand, som er vedvarende antaget til at formidle salg eller køb af varer for en anden person, der er benævnt agenturgiveren, eller til at formidle og afslutte sådanne forretninger i agenturgiverens navn og for dennes regning.
- 22 Bestemmelsen fastsætter således tre betingelser, der er nødvendige for og tilstrækkelige til, at en person kan anses for en handelsagent. For det første skal denne person have egenskab af selvstændig mellemmand. For det andet skal personen kontraktligt være vedvarende knyttet til agenturgiveren. For det tredje skal personen udøve virksomhed bestående i at formidle salg eller køb af varer for agenturgiveren eller i at formidle og afslutte sådanne forretninger i agenturgiverens navn og for dennes regning (dom af 21.11.2018, Zako, C-452/17, EU:C:2018:935, præmis 23).
- 23 I det foreliggende tilfælde skal udtrykket »formidle«, der er anvendt i den tredje af disse betingelser, defineres med henblik på at fastlægge, om udtrykket nødvendigvis indebærer, at en person for at have egenskab af handelsagent skal råde over en beføjelse til at ændre priserne på de varer, som den pågældende sælger for agenturgiverens regning.
- 24 I denne henseende skal det bemærkes, at selv om direktiv 86/653 ikke definerer udtrykket »formidle«, er den omstændighed, at den i direktivets artikel 1, stk. 2, omhandlede formidlingsaftale skal vedrøre »salg eller køb af varer for [...] agenturgiveren«, et udtryk for EU-lovgivers ønske om, at formålet med denne aftale skal være at indgå salgs- eller købsaftaler for agenturgiverens regning.
- 25 Det skal endvidere bemærkes, at eftersom artikel 1, stk. 2, i direktiv 86/653 ikke indeholder nogen henvisning til de nationale lovgivninger for så vidt angår betydningen af begrebet »formidle«, skal begrebet ved anvendelsen af dette direktiv anses for at være et selvstændigt EU-retligt begreb, der skal fortolkes ens på Unionens område (jf. i denne retning dom af 19.12.2019, Engie Cartagena, C-523/18, EU:C:2019:1129, præmis 34 og den deri nævnte retspraksis).
- 26 I denne henseende fremgår det af fast retspraksis, at fastlæggelsen af betydningen og rækkevidden af de udtryk, som ikke er defineret i EU-retten, skal ske efter deres sædvanlige betydning i almindelig sprogbrug, idet der skal tages hensyn til den kontekst, hvori de anvendes, og de mål, der forfølges med den lovgivning, som de udgør en del af (jf. bl.a. dom af 29.7.2019, Spiegel Online, C-516/17, EU:C:2019:625, præmis 77).
- 27 Selv om flertallet af sprogversionerne af artikel 1, stk. 2, i direktiv 86/653 anvender udtryk, som kan oversættes til »forhandle«, indeholder sprogversionerne på bl.a. tysk og polsk et bredere udtryk, der kan oversættes til »tjene som mellemlid«.
- 28 Uanset denne forskel indebærer de udtryk, der anvendes i de forskellige sprogversioner af artikel 1, stk. 2, i direktiv 86/653, imidlertid ikke nødvendigvis, at handelsagenten selv kan fastsætte prisen på de varer, som den pågældende sælger for agenturgiverens regning.
- 29 Følgelig skal det i artikel 1, stk. 2, i direktiv 86/653 indeholdte udtryk »formidle« fortolkes under hensyn til den kontekst, hvori denne bestemmelse indgår, og de mål, der forfølges med direktivet.

- 30 Hvad for det første angår den kontekst, hvori bestemmelsen indgår, fremgår det for det første af artikel 3, stk. 1 og 2, i direktiv 86/653, at handelsagenten inden for rammerne af sin kontrakt skal varetage agenturgiverens interesser ved bl.a. på passende vis at bestræbe sig på at formidle og i givet fald afslutte de forretninger, som agenturgiveren har pålagt den pågældende. Formålet med en handelsagents virksomhed afhænger dermed af vilkårene i den kontrakt, som forbinder den pågældende med agenturgiveren, og navnlig af aftalen mellem parterne om, hvilke varer agenturgiveren har til hensigt at sælge eller købe med denne handelsagents medvirken (dom af 7.4.2016, *Marchon Germany*, C-315/14, EU:C:2016:211, præmis 31 og 32).
- 31 En sådan kontrakt kan imidlertid fastsætte salgspriserne på varerne, uden at det er muligt for handelsagenten at ændre dem inden for rammerne af formidlingen. En sådan kontraktlig fastsættelse af salgspriserne på varerne kan således begrundes i handelspolitiske hensyn, der kræver en hensyntagen til forhold såsom en virksomheds markedsposition, de af konkurrenterne fastsatte priser og virksomhedens bæredygtighed.
- 32 For det andet er den omstændighed, at en handelsagent ikke råder over en beføjelse til at ændre priserne på de varer, som den pågældende sælger for agenturgiverens regning, ikke til hinder for, at handelsagenten kan udføre sine primære opgaver, således som disse er beskrevet i direktiv 86/653.
- 33 Det fremgår nemlig af artikel 4, stk. 3, i direktiv 86/653, sammenholdt med direktivets artikel 17, stk. 2, litra a), at en handelsagents primære opgaver består i at skaffe agenturgiveren nye kunder og i at udvikle forretningerne med den bestående kundekreds.
- 34 Således som den østrigske regering i det væsentlige har gjort gældende i sit skriftlige indlæg, kan handelsagenten sikre udførelsen af disse opgaver gennem informations-, rådgivnings- og forhandlingsaktiviteter, der kan fremme indgåelsen af salget af varerne for agenturgiverens regning, uden at handelsagenten råder over en beføjelse til at ændre priserne på de nævnte varer.
- 35 For det andet ville en fortolkning af artikel 1, stk. 2, i direktiv 86/653, hvorefter bestemmelsen udelukker, at en person, der ikke råder over en beføjelse til at ændre priserne på de varer, som den pågældende sælger for agenturgiverens regning, kan anses for en »handelsagent«, være i strid med dette direktivs mål.
- 36 Således som det fremgår af anden og tredje betragtning til nævnte direktiv, har direktivet nemlig til formål at sikre handelsagents retsbeskyttelse i forhold til deres agenturgivere, at fremme retssikkerheden i handelssamkvemmet og at lette samhandelen mellem medlemsstaterne ved at tilnærme deres retssystemer på området for handelsagenturer (dom af 21.11.2018, *Zako*, C-452/17, EU:C:2018:935, præmis 26 og den deri nævnte retspraksis).
- 37 Såfremt artikel 1, stk. 2, i direktiv 86/653 blev fortolket indskrænkende, dvs. således, at en person for at være omfattet af direktivets beskyttelse nødvendigvis skulle råde over en beføjelse til at ændre priserne på de varer, som den pågældende sælger for agenturgiverens regning, ville dette begrænse denne beskyttelses rækkevidde, idet alle de personer, der ikke råder over den nævnte beføjelse, ville blive udelukket fra at være omfattet heraf.
- 38 En sådan fortolkning ville, således som den østrigske og den tyske regering samt Kommissionen har gjort gældende i deres skriftlige indlæg, gøre det muligt for agenturgiveren at unddrage sig de ufravigelige bestemmelser i direktiv 86/653, herunder navnlig bestemmelsen vedrørende betaling af en godtgørelse til handelsagenten i tilfælde af kontraktforholdets ophør, ved i denne kontrakt at forbeholde sig enhver ret til at forhandle priserne på varerne, hvilket ville udgøre et indgreb i opfyldelsen af det med direktivet forfulgte mål.

- 39 Henset til det ovenstående skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 1, stk. 2, i direktiv 86/653 skal fortolkes således, at en person ikke nødvendigvis skal råde over en beføjelse til at ændre priserne på de varer, som den pågældende sælger for agenturgiverens regning, for at kunne anses for en handelsagent i denne bestemmelses forstand.

Sagsomkostninger

- 40 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Niende Afdeling) for ret:

Artikel 1, stk. 2, i Rådets direktiv 86/653/EØF af 18. december 1986 om samordning af medlemsstaternes lovgivning om selvstændige handelsagenter skal fortolkes således, at en person ikke nødvendigvis skal råde over en beføjelse til at ændre priserne på de varer, som den pågældende sælger for agenturgiverens regning, for at kunne anses for en handelsagent i denne bestemmelses forstand.

Underskrifter